

תורת הר שמואל

פרשת מטות דברים - תש"ע נסיון השבת: 7:10 צאת השבת: 8:27 רבנו תם: 9:03

פרשה מפורשת הרב דוד שרעבי

עונ מלך הבשן

היה פעם יהודי יקר אשר נצרך לנסוע עבור פרנסתו למדינה רחוקה, בירר היהודי מה המרחק משדה התעופה ועד המקום שאליו הוא אמור להגיע כדי שיוכל לחשב כמה זמן בידו מרם נפגש עם הסוחרים. בירר ובירר עד שנאמר לו כי המרחק הוא 105 קילומטר, אך הוסיפו ואמרו לו עוד פרט, דע לך שבמדינה ההיא הקילומטר הוא אחר ולא כמו אצלנו, שמה כל המדידות הם אחרות! טוב נו שואל היהודי אז מה היחס בין קילומטר שלהם לקילומטר שלנו? אמרו לו אף אחד אינו יודע! אמר להם היהודי, מה הועלתם לי שאמרתם שהמרחק הוא 105 קילומטר, והרי איני יודע מהו קילומטר, איני יודע מהו המרחק! המספר שאמרתם לא הועיל לי במאומה!

התורה כותבת בפרשה שלנו על עונ מלך הבשן כמה היה הגודל של מיטתו, כדי שנקבל מושג כמה היה גובהו ורחבו של עונ. כתוב בפרק ג' פסוק י"א: כי רק עונ מלך הבשן נשאר מיתר הרפאים הנה ערשו ערש ברזל הלה הוא כרכת בני עמון תשע אמות ארכה וארבע אמות רחבה כאמת איש. יופי! כעת אנו יודעים שמיטתו הייתה תשע אמות אורך על ארבע אמות רוחב, אבל מוסיפה התורה עוד פרט, האמה

חדש! חדש! עזר ליולדת

על ידי משפחת ממונוב
נשים המעוניינות להכין ארוחה
או נערות המעוניינות לנדב שעה
או שעתיים של עזרה
נא להתקשר לשירות ממונוב
טל: 02-5714945

שיעור לנשים

על ידי
ה"ה שושנה ליפשיץ הי"ו
בביתם בשעה 5:00 אחה"צ

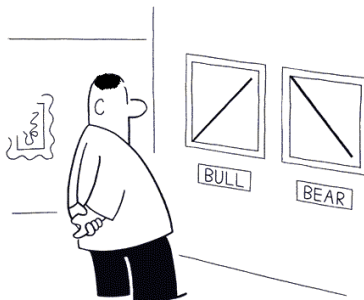
משפט שלמה הרב שלמה כהן

נכתב על ידי בנו הבחור החשוב
דוד כהן הי"ו

המקרה:

מר פיינטינג קיבל ירושה מדודו, ציור בשווי שני מליון דולר. מניסיונו, הוא אינו סומך על הבנק. ולאור העובדה שרק לפני שבוע ארעה פריצה בבניינו, פחד להשאיר את הציור בביתו. לאחר מחשבה מרובה החליט ללכת לחברו מר סייף אשר בבעלותו כספת מתוחכמת ביותר, ולבקש ממנו שישמור עבורו את

הציור עד אשר ימצא קונה. מר סייף, אשר ידע את ערכו של הציור החליט שזה בזבוז שציור כה יקר יהיה מונח סתם בכספת, לכן החליט לעשות מזה כסף. הוא פרסם בין אמני הציירים שכל מי שרוצה יכול לבוא ולהתבונן בציור תמורת \$ 50. הוא קבע עם כולם ליום חמישי, אולם לדאבונו הודיע לו מר פיינטינג שהוא מצא קונה לציור והוא יבוא לקחתו בחזרה ביום רביעי.

מר סייף היה נבוך מהמצב החדש שנוצר והחליט לדחות את מר פיינטינג בטענה שיש

פרפראות הרב משה קליין

"אלה הדברים אשר דבר משה... מול סוף בין פארן ובין תפל ולבן וחצרות ודי זהב" כל הפסוק הזה יש לפרשו בדרך מוסר: מול סוף – האדם צריך לדעת שהוא תמיד, מול סוף, נגד האין סוף ברוך הוא. בין פארן – בין שהוא במדרגות העליונות בחינת התפארות ("ישראל אשר כך אתפאר"), בין תפל – בין שהוא תפל בלי טעם ובלי ריח. ולבן – כשנדרמה לו שהכל נהיר ובהיר לו, וחצרות – ובין שהוא רואה עצמו עומד עדיין בחצר, שלא פסע עדיין פסיעה לפניו הטורקלין, צריך להיות בבחינת שויתי ה' לנגדי תמיד. ודי זהב – תמיד תהיה בו מידת הסתפקות, שלא יהיה להוט אחרי תאוות הממון ומתרות החיים. (א. מהורות לאדמו"ר מקוברין) "אלה הדברים אשר דבר משה" אלה ר"ת אמור לפני התלמידים, הדברים ר"ת האומר דבר בפני רבו יתחייב מיתה, אשר ר"ת אלא שגמל רשות. "איכה אשא לבדי"

נוהגים לקרוא הפסוק הזה בניגון של מגילת איכה, ללמדנו שהמסר לבוא באחריות של עבודת הרכים, והוא סבור שהוא מקל על עצמו, הרי לבסוף ייווכח שצפוי לו מצב יותר חמור, תלישות וברידות, איכה ישבה בדד. (ר' יוסף יוזל הורוביץ) "יהושע בן נון ... הוא יבוא שמה"

שמה אותיות משה, יבא שמה גימטריא משיח, כלומר לעתיד לבוא בבוא המשיח ויגאל אותנו במהרה, גם משה רבינו יבוא שמה.

"ויהי בארבעים שנה בעשתי עשר חדש באחד לחדש"

אין מוכיחין את האדם אלא סמוך למיתה כדי שלא יהיה מוכיחו וחוזר ומוכיחו (רש"י). המגיד מקלם כמה דרשות היו סדרות ומשוגרות על פיו, והיה חוזר על דרשה אחת הרבה פעמים, שאלו אחד מקלי עולם על מנת לקנמר: רבי, מדוע חוזר מר על אותה דרשה ועל אותם דברי המוסר כמה וכמה פעמים? אמר לו המגיד מקלם: אף אתה, למה אתה חוזר על עונותיך?

"ה' אלוקיך עמך לא חסרת דבר" פירוש: אם הנך שמח בחלקך ולא חסרת דבר, כלומר לא מתלונן, אזי השכינה תשרה עליך "ה' אלוקיך עמך", ואם הנך דבוק בהקב"ה והוא עמך, "לא חסרת דבר", לא יחסר לך מאומה. (אוצר החיים)

"אחרי הכתו את סיחן מלך האמרי" לפני כן לא היו בני ישראל מתפעלים מדברי משה, ודברי תוכחתו לא היו נשמעים, אמרו איננו מכיר את החיים והוויות העולם, וכיצד יטיף לנו מוסר, אבל "אחרי הכתו את סיחן", אחרי שנחל ניצחון גדול בשדה הקרב, נהגו בו כבוד וקיבלו דברי המוסר שלו. (מגנונו העתיק)

הכתובה כאן אינה אמה רגילה, אלא "באמת איש", מה זה אמת איש? מסביר רש"י שכל המדידות הרשומות כאן הם לא באמה רגילה של כל אדם אלא באמה של עוג עצמו! נו כמה היה האמה של עוג? לא יודע! אם איני יודע מה גודל האמה של עוג בשביל מה לרשום לי את גודל מיטתו באמות שאין לי מושג מה שיעורם?! כנראה בגלל קושיא זו האבן עזרא פירש אחרת, אך בפירושו רש"י קשה.

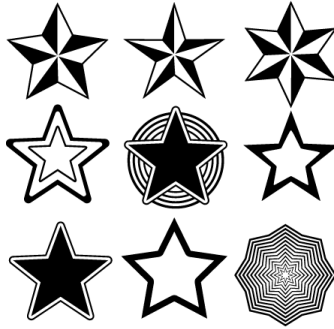
ולישב הקשה לפירוש רש"י צריך לומר, שהפסוק לא בא ללמד מה היה הגובה של עוג, אלא בא ללמד שהצורה שלו הייתה משונה ולא כמו שאר האדם, בשאר בני אדם היחס הוא 1:3, אם רוחב הגוף הוא

1 אז הגובה הוא בממוצע 3, אבל בעוג היחס הוא אחר אם גובהו היה 9 אז רחבו היה 4, ולא זו בלבד אלא זרועותיו היו תשיעית מגובה גופו! זה מה שהתורה משמיעה לנו!

ישראל קיימים לעולם

כתוב בפרשה (א' ו"א), ה' אלהי אבותכם יספ עליכם ככם אלף פעמים ויברך אתכם כאשר דבר לכם, ומפרש רש"י, יוסף עליכם ככם אלף פעמים, מהו שוב ויברך אתכם כאשר דבר לכם? אלא אמרו לו משה אתה נותן קצבה לברכתני (אלף פעמים) הרי כבר הבטיח הקב"ה את אברהם - אשר אם יוכל איש למנות וגו' (הם כבר נתברכו להיות כעפר הארץ וככוכבי השמים), אמר להם משה זו משלי היא, אבל הוא יברך

אתכם כאשר דבר לכם עכ"ל. ועדיין צ"ב הרי למעלה בפסוק י' כתוב: ה' אלהיכם הרבה אתכם והנכם היום ככוכבי השמים לרב, ופירש רש"י וכי ככוכבי השמים היו באותו היום, והלא לא היו אלא שישים רבוא! מהו והנכם היום? מסביר רש"י הנכם משולים כיום, קיימים כחמה וכלבנה וככוכבים ע"כ, ומשמע שזהו הברכה של ככוכבי השמים, וכן הברכה של כעפר הארץ היינו שכיון שקיימים לעולם אי אפשר למנותם במשך הדורות, וכן נראה הביאור בכל הפסוקים שכתוב ככוכבי השמים וכעפר הארץ, שהפירוש שיהיו מרובים בלא מנין משך כל הדורות ואין להם כליון, מה שאין כן בעמים אחרים! ולפי זה צריך ביאור מה שאמר להם משה בפסוק ו"א ה' אלהי אבותכם יספ עליכם ככם אלף פעמים ויברך אתכם כאשר דבר לכם, שזו משלי היא אבל הוא יברך אתכם כאשר

דבר לכם, וקשה שהרי אם מבורכים להיות קיימים לעולם מה יש להוסיף "יוסף עליכם ככם אלף פעמים" והרי בכלל מאתים מנה. ונראה שחלוק ברכתו של משה מהבטחה של הקב"ה לאברהם, ומשה הוסיף על הברכה! והוא שבהבטחה לאברהם נאמר ושמתי את זרעך כעפר הארץ אשר אם יוכל איש למנות את עפר הארץ גם זרעך ימנה, וכן מה שברכם ככוכבי השמים היתה לאבות שיהיה זרעם קיים לעולם, ועל כן זרעם מה שקיימים אין זה מכך שנתברכו הם, אלא מכך

משפט שלמה - המשך

בעיה מכנית בכספת אך תוך יום יומיים זה יסתדר והוא יוכל להחזיר לו את הציר.

אך באותו הלילה פרצה שריפה בביתו של מר סייף הציר כולו עלה בלהבות.

המענות:

מר פייטינג טוען שהוא כבר ביקש את הציר בחזרה לפני שפרצה השריפה, ומר סייף דחה אותו. לכן מר סייף אשם בכך שהציר נשרף, ועליו לשלם לו את דמי הציר בסך 2 מליון דולר.

מר סייף טוען שהוא שומר חנם ולא הייתה לו שום הנאה מהציר, וידוע כבר ששומר חנם פטור מאונס, לכן אינו חייב לשלם עבור הציר שנשרף.

פסק-הדין:

מר סייף פטור מלשלם למר פייטינג את דמי הציר.

החסבר:

מר סייף צודק שאינו אלא שומר חנם, ואינו חייב אלא בפשיעה ולא בגניבה אבדה ואונס אך יש לדון לפי מה שמבואר בחושן משפט סימן רצ"ד הלכות פיקדון שאדם שתבע מחברו פקדונו והלא כפר בו ודחהו, הרי הוא נקרא גזלן וחייב באונסין. אמנם יש שתי סיבות לחייבו לשלם:

על מה שנשאר בחבית מדין שולח יד בפיקדון. וכאן מכיוון שלא נגרם ולא היה יכול לגרם לחברו שום הפסד כספי מזה אינו מתחייב מצד שליחות יד.

● מובא בקצוה"ח בסימן רצ"ד בשם שו"ת הרא"ש דוראן שבמקרה שאדם בא לבקש את פקדונו מיד חברו, וחברו דחה אותו מיום ליום ואח"כ החפץ נאנס, הריהו נקרא גזלן ומתחייב אפילו באונסין. ובשו"ת הרשב"ץ מבואר, אדם שנתן לאומן זהב לעשות לו טבעת, והאמן אומר לו שזה עוד לא מוכן ובינתיים באו שודדים וגזלו את הזהב (ושוד הוא אונס ולא כגניבה) האומן לא מתחייב משום כפוף בפיקדון ועדיין נקרא ש"ש ופטור מאונס. אבל אם נתן הזהב אומר לו שכיון שעייכבו רוצה בחזרה את הזהב, אז דינו יהיה ככופר שחייב גם באונס. ועל שני תשובות אילו תמה הקצות שלא מצאנו בכל הפוסקים כזה דבר לחייב בגלל העייכוב, ואינו נקרא גזלן אלא הכופר בפיקדון. וכן משמע בטור ושו"ע סימן ע"ב סעיף מ"ג וגם הרא"ש כתב שהדוחה חברו מקבלת משכון אם נגנב חייב המלווה אבל רק בגניבה ואבדה כשומר שכר, אבל לא באונס, לכן במקרה שלנו שזה אונס, יהיה פטור.

● מאחר ועשה כאן שליחות יד, דהיינו השתמש בחפץ חברו להנאתו ז"א שבא ליהנות מהציר הזה, ומבואר בחו"מ סימן רצ"ב ששומר השולח יד בפיקדון ברשותו חייב אפילו באונסין.

● כיוון שדחהו בטענה שיש בעיה בכספת ובגלל דחייתו מר פייטינג לא לקח את הציר לפני השריפה לכן מר סייף יצטרך לשלם לו, כי דחייתו הוא כמו לכפוף בפיקדון ומטעם זה יש לחייבו באונס שקרה.

אלא ש:

● אמנם נכון שהייתה כאן שליחות יד שאמורה לחייבו כיון ששלח יד במזון רעהו שלא ברשות. אבל מבואר בחו"מ סימן רצ"ב סעיף א' שבשביל שיקרא שליחות יד צריך שיעשה שימוש שיכול לגרום להפסד ממון בחפץ, דהיינו שחיסר במשהו את הפיקדון. ואע"פ שלא חיסר בפועל כלום, עצם זה שעשה בו שימוש שיכול לחסר, מחייב את הנפקד באונסין מדין השולח יד בפיקדון. כגון ששמר לחברו חבית יין, אם טיפס על החבית כדי להגיע לחפץ הנמצא גבוה, אינו שליחות יד כיון שלא עשה שימוש שיגרום לחיסרון, אבל אם לקח כוס יין מתוך החבית שכאן חיסר ממש מהחבית, כבזה מקרה חייב באונסין גם

ההבטחה לאבות ממילא שהבנים קיימים לעולם. אבל משה הוסיף, ה' אלהי אבותכם יספ עליכם ככם אלף פעמים היינו שאתם ובניכם עד אלף תהיו מבורכים להיות קיימים לעולם מלבד מה שיקויים כאשר דבר לכם, ובוהו הוסיף להם משה שהם ובניהם קיימים לעולם ומבורכים בכך הם עצמם, ולא רק שקיימים לעולם מכח הברכה לאבות, ונמצא שהוסיף להם להיות גם כן עיקר הברכה ולא רק חלק מקיומה.

ובבראשית פרק כ"ב פסוק י"ז כתוב - כי ברך אברכך והרבה ארבה את זרעך ככוכבי השמים וכחול אשר על שפת הים וירש זרעך את שער איביו, ופירש רש"י מה זה כפל הלשון "והרבה ארבה"? אלא אחת לאב ואחת לבן! ומדוקדק גם שם שיצחק עצמו מבורך וזהו אחת לאב ואחת לבן ולא רק שמתקיים בו הברכה מכח הברכה שהיה לאברהם (גם בשמואל ב' פרק כ"ד פסוק ג' משמע כך), ישראל קיימים לעולם לא רק בגלל הברכה לאבות, אלא כל אחד הוא עצמו מבורך בברכה זו!

מסופר במדרש כשהמן רצה להרוג את כל היהודים הוא בא לפני אחשוורוש, אמר לו אחשוורוש מוכן אני למלא את רצונך, אלא שיש בעיה, הרי דבר ידוע שמי שמתעסק עם העם הזה כאילו שהוא נוגע בבבת עינו! כאדם שמכניס את האצבע לעין! מאוד כואב! ולכן אני מפקח להזיק להם!

אמר לו המן אין לך מה לדאוג, הרי האלקים שלהם החרים את בית המקדש וכבר עזב אותם! מה ששמעת עד היום שאי אפשר להשמיר את היהודים זה הכל שקר, בודאי שאפשר וכיון שהם מפוזרים בכל המדינות ואתה שולט על כל המדינות, לא תהיה לך בעיה להזיק להם ולהשמיר את כולם אחת ולתמיד, וכתוב במדרש עוד דברים ששאל אותו אחשוורוש וענה לו המן!

המן הרגיש טוב והיה בטוח בעצמו עד לרגע מסויים שאז הוא הבין שהכל התהפך, מתי היה הרגע הזה? מסופר במדרש שהמן הלך למקום היהודים לראות מה הם עושים בשעה זו, הלך וראה יהודים יושבים בבית המדרש ולומדים הלכות "קמיצה", קמיצה זה חלק מהעבודות שהיו עושים בבית המקדש בהקרבת המנחות, בהקרבת הקרבנות, ברגע שראה זאת המן שאל את הלומדים - כמה עולה להביא מנחה? אמרו לו זה לא דבר יקר זה עולה בערך 10 מטבעות פשוטות (עשר סנט), אמר להם המן - העשר מטבעות פשוטות שלכם של הקרבת המנחה הם ניצחו את העשר אלף כסף שלי שנתתי לאחשוורוש!

רואים שכאן הבין המן שהכל עומד להשתנות ושהכל יתהפך!! למה? המן היה בטוח שהוא ילך ויראה אותם בוכים ומתפללים, אומרים וידיו ודברי מוסר ומתכוננים למות, ובמקום זה מה הוא רואה? הוא רואה יהודים עוסקים בתורה כאילו שאין המן!! ולא רק זאת אלא הם לומדים הלכות קמיצה! הם לומדים הלכות שצריך לעשות בבית המקדש אפילו שבית המקדש נחרב!! ראה זאת המן והבין שהכל התהפך! עם שלומד את תורתו של הקב"ה ודבוק בו ולומדים אפילו את ההלכות של הקרבנות אפילו שאין בית מקדש, עם כזה לא שייך שהאלקים יעזוב אותם, אלא אלקיהם דבוק להם כמו שהם דבוקים בהקב"ה!! ולכן מהלכות קמיצה הבין המן שהוא לקראת הפסד, לקראת הפסד גדול!!

אומר בעל החובות הלכות (בסוף שער הבחינה), אדם צריך להסתכל על נפלאות הבורא ולהפנים את גודל הפלא של הכוכבים וכל העולם ומלואו, החובות הלכות היה גר בספרד לפני בערך 800 שנה, והוא כותב עוד פלא גדול אפשר לראות בעולם ומה להתבונן על

נפלאות הבורא, פלא הפרנסה של היהודי! הוא כתב על זמנו שאפילו שהיהודים הם בגלות בין הגויים, והגויים משפילים אותם ושמים עליהם הרבה גזירות, בכל זאת אי אפשר להשוות את האדם הבינוני היהודי, לאדם הבינוני של הגוי, היהודי הבינוני חי הרבה יותר טוב מהגוי שהוא הבן בית של המדינה! איך זה? אומר החובות הלכות שזה פלא שהקב"ה עשה לישראל שבכל הגלויות הקב"ה לא עזב אותם! ואפילו בענין הפרנסה! את זה הוא כתב לפני 800 שנה, האם היום השתנה משהו? בודאי שלא! תסתכלו על היהודי הבינוני ועל הגוי הבינוני אי אפשר להשוות!

הרמב"ן חי בספרד בזמן שכבר הנוצרים שלטו שם, הכריחו אותו להתנווכה לפני המלך עם כמרים לראות למה היהודים לא מאמינים באותו האיש שהוא המשיח, הרמב"ן צחק עליהם בעדינות בכדי לא להכעיס מדי את המלך והכמרים, הכמרים (שאחד מהם היה מומר יהודי) אמרו שהמשיח כבר הגיע והוא אותו האיש שהם מאמינים בו, הם הביאו ראיות מהמדרשים שהמשיח כבר הגיע, ענה להם הרמב"ן וכי אתם שומעים איזה שטויות אתם מדברים?! הרי אתם מביאים ראיות מהמדרש שהמשיח כבר הגיע, ומי שכתב את המדרש נולדו יהודים ומתו יהודים והם אלה שהמשיכו ולימדו אותנו את כל התורה וכתבו את הגמרא!! אז איך אפשר לעשות כזה צחוק ולהביא מהם ראיה על דת אחרת! ואמר להם הרמב"ן תדעו לכם שמה שאנחנו

היום נמצאים בגלות ואנחנו מאוד מחכים למשיח, בכל זאת תדעו שאנחנו בגלות מקבלים שכר הרבה יותר על לימוד התורה והמצוות ועבודת הבורא כי זה יותר

קשה בגלל הבזיונות והגזירות!

ידוע לנו בקבלה מאבותינו שאחד הסיבות שהקב"ה ברא את העולם זה שהנבראים רואים כיצד הקב"ה בורא דברים שפלים, ואפילו שהקב"ה הוא העולם והעולם הוא שלו ואין אנחנו יכולים להבין את החיבור והחילוק של דברים אלו, הקב"ה אפילו ברא גויים ואפילו בהמות שזה מאוד רחוק מן הקדושה! גם הגלות זה סוג של התמעטות! סוג של חושך! גם זאת הקב"ה עם כל גדולתו יכול לעשות חושך! אנחנו עם ישראל הבנים של הקב"ה מראים שגם בחושך של הגלות אנחנו עובדים את הקב"ה בכל לב! ודוקא בחושך האור שאנו עושים הוא חזק מאוד וזה מראה את גדולתו של הקב"ה עוד, איך הוא ברא עם כזה עקשן וקדוש!! כל יהודי שעושה בגלות מצוות ועובד את הבורא וקובע זמן ללימוד התורה הוא מגדל את שמו של הקב"ה!!

יבנה המקדש במהרה

קיסנת תשעה באב

תתקיים אצל משפחת כהן

רחוב אגני החושן 73, לגילאי 3-7

קבוצת בגנים וקבוצת בנות

לפרטים והרשמה: 02-5870186

מחיצה המתרת

שאלה: האם מותר בשבת להקים בבית הכנסת מחיצה בין אנשים לנשים?

אהל: עשיית אהל הוא תולדה בונה, ואסור מדאורייתא. [כמו כל תולדה של אב מלאכה שהוא אסור מדאורייתא]. וגם גזרו חכמים שאין לעשות אפילו אהל עראי גזירה אמו אהל קבע (ע' מ"ב ריש סימן שמו).

מחיצה עראי: יש חילוק בין "מחיצה" ו"אהל". שאף שגזרו באהל עראי אמו אהל קבוע, מ"מ לא גזרו במחיצה עראי אמו מחיצה קבוע. והטעם הוא, שבכל "אהל" יש שני חלקים, ה"מחיצה" וה"גג". העיקר האהל הוא ה"גג" שבה, שהוא להגנה ולצל. ולכן גזרו על כל גג, אפילו אינו קבוע, ואפילו בלי שום מחיצות (ע"ש במ"ב), אמו אהל קבוע. משא"כ מחיצה בלי גג, אינו דומה לעיקר של "אהל", ולכן לא גזרו^(א).

מחיצה המתרת: יש מח' ראשונים לענין מחיצה המתרת. רש"י סבר שלא גזרו על שום מחיצה עראי, אפילו אם הוא מחיצה המתרת. ור"ת סבר להחמיר במחיצה המתרת, שזה שיותר דומה לאהל. וע' בש"ע וברמ"א ס' שט"ז שפסקו להחמיר כר"ת. כגון להחמיר במחיצה המתרת לגבי עירוב, או סוכה, או לעשות צרכיו, שהם הפרדת רשויות. והא שאמרין להקל במחיצות עראי, היינו במחיצות שעשוין לצניעות בעלמא, כגון לתלות לפני הפתח (רמ"א), או להפסיק בין אנשים לנשים כששומעין דרשה (מ"ב), או אפילו אם עשוי כדי להגן מן הגשם (ב"י).

מחיצה בבית כנסת: יש לדון לענין מחיצה בבית כנסת בין אנשים לנשים,

האם זה כמו "מחיצה המתרת" שאסור לעשות בשבת, או כמו "מחיצה לצניעות"

שמותר לעשות וכדנ"ל. מצד אחד יש לומר להחמיר שדינו כמחיצה המתרת, שהא בלי המחיצה היה אסור להתפלל. ומצד שני יש לומר להקל שדינו כמחיצה לצניעות, שהא כל הטעם שהוא אסור להתפלל הוא משום חסרון צניעות, ונמצא שהמחיצה בא רק בשביל צניעות. [החוב מחיצה בבית כנסת יש אומרים שהוא כדי שלא יבוא לקלות ראש, ויש אומרים שהוא משום איסור הסתכלות^(ב)]. ולכאורה בסברא יש לאסור, שהא סוף כל סוף הוא מחיצה המתרת את התפלה.

דעת המג"א לענין אם מספיק בכיסוי בעלמא: ע' במ"ב ס' שמו סק"י שהביא דעת המג"א שמקיל לענין מקרה שבהלכה מספיק בכיסוי בעלמא ולא צריך שם מחיצה הלכתית^(ג). שאף אם עשה מחיצה טוב (שיש שם מחיצה עליו גם לענין סוכה ועירוב), מ"מ כיון שלא צריך את זה, לכן אין עליו החומרא של "מחיצה מתרת". למשל, מי רוצה לעשות צרכיו בחדר שיש ספרים, דינו שצריך לכסות הספרים. שבמקרה כזה, אף אם עשה מחיצה טוב, מ"מ באמת אינו אלא כיסוי בעלמא, ולכן אין שם "מחיצה מתרת" עליו, ומותר לעשותה בשבת.

החולקין על המג"א: אבל ע"ש במ"ב שהביא אחרונים (א"ר וח"מ ומ"מ) שמפקפקין בזה וסוברין שאף שלא צריך דין מחיצה, מ"מ כיון דסוף סוף ע"י המחיצה הותר עתה לעשות צרכיו, לכן חשיבא כ"מחיצה המתרת" ואסור לעשותה. והמ"ב מסיים שנראה לו להקל בשעת הדחק. ולכאורה ה"ה כאן לענין מחיצה של בית כנסת י"ל שהוא תלוי במח' אחרונים דנ"ל. שגם לגבי מחיצה בבית הכנסת מדינא אין צריך "דין" מחיצה, אלא צריך עצה לעכב הקלות ראש והסתכלות^(ד). ולכן נמצא שלפי דעת המג"א יש להקל לעשות מחיצה בבית כנסת, ולפי המ"ב יש לחוש לדעת המחמירים כיון שסוף סוף הוא מחיצה המתרת להתפלל. ולכן אין להקל אלא בשעת הדחק וכמו הפסק של המ"ב^(ה). אבל יש עצה, שלא צריך לעשות מחיצה אמיתי. כגון שיכול לתלות וילון מלמעלה שאינו קשור כלל למטה שע"ז הוא ראוי לנוד ברוח, ולכן אין שם מחיצה עליו, וזהו מותר לעשות^(ו).

קידוש בבית כנסת: עד כאן לענין מחיצה בבית כנסת בשעת התפילה, שבלי המחיצה אי אפשר להתפלל. אבל מחיצה בבית כנסת שלא בשעת התפילה, למשל בקידוש רבא בשבת וכדומה, אין זה מחיצה מתרת ומותר לעשותה בשבת, כמו שאר מחיצות העשוין לצניעות בעלמא.

שבת
שחרית: 8:15
תהלים בנין: 12:00
על ידי משפחת זכאי - בבית הכנסת
תהלים בנות: 1:15
על ידי משפחת נחמני - בביתם
שיעור בהלכות שבת: 5:45
הרב דוד שרעבי
מנחה: 6:30

חול
שחרית: 6:15
מנחה: 20 דקות לפני השקיעה
דף יומי: 20:15
הרב יצחק אלקיים
כולל ערב: 20:15
ערבית: 21:15
כולל ערב ממשיך עד: 22:00

(א) אלזל צודאי אס הוא קבוע שס, אין זה גזירה, אלא צונה ממש (או תולדה) ואסור מדאורייתא. ע' צפמ"ג סק"ח וסק"ח, ובש"ע פכ"ד סכ"ו. (ב) צאגרי"מ או"ח ח"א ס' ל"ט וצ"ח אליעזר ח"ז ס' ח' ובש"ע הלוי ח"א ס' כ"ט. [דעת הדברי יואל משום הסתכלות, ודעת האגרי"מ משום קלות ראש]. (ג) מחיצה היינו הפרדת רשויות, וכיסוי היינו כיסוי. וע"ש צמ"ח שם קולא צמח"ס שאינו צרכיו, ויש קולא צרכיו שאינו צמח"ס. שיש קולא צמח"ס לענין שמספיק ציוד עפחים אף אם נראין מלמעלה (וגם יכול להעשותה ע"י זכוכית), כיון שיש כאן הפרדת רשויות. משא"כ צרכיו צמח"ס. ויש קולא צרכיו צמח"ס כגון שיכול לתלות מלמעלה ולא צריך לקשור מלמעלה אף שתמיד אותה הרוח. [אגב - ע"ש לענין הכיסוי של ספרים שצריך להיות כים בתוך כיס]. (ד) כ"כ צהדיא צאגרי"מ דג"ל שהמחיצה צריכה כנסת לא צריך דין "מחיצה", אלא צריך לעכב העירוב והקלות ראש. וגם לטעם הסתכלות, לא צריך דין מחיצה אלא כיסוי צמח"ס. ונמצא חומרא לענין שאינו מספיק צמח"ס של עשר, או מחיצה של זכוכית (ע' בתשובות ש"ע הלוי לענין מחיצה של זכוכית), שאינו תלוי בשם מחיצה כלל. אלא צריך הפרדה המעכבת קלות ראש והסתכלות. (ה) ע' צמ"ח סק"ח ח"ל לצינוט צמח"ס כגון להפסיק בין אנשים לנשים כששומעין דרשה עכ"ל אפשר לדייק צדכריו "שומעין דרשה", שדווקא לשמוע דרשה נחשב כצניעות צמח"ס, אלא להתפלל הוי "מחיצה המתרת". ויש לדחות שהמ"ב רק נקט לשון הכ"י שהוא לזר צמ"ס ולא דווקא. (ו) כ"כ צמ"ח שם. וע"ש צה"ל סוכה ס' תרל.